

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 88:

Forslag til folketingsbeslutning om målsætning på 10 pct. økologisk jordbrugsdrift i år 2000.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) m.fl.
(Fremsat 24/2 95).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 7-10 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 78:

Forslag til folketingsbeslutning om omstilling af forsknings-, undervisnings- og rådgivningsressourcerne til fremme af økologisk landbrugsproduktion.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) m.fl.
(Fremsat 24/2 95).

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 84:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for braklægning af økologisk dyrket jord.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) m.fl.
(Fremsat 24/2 95).

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 85:

Forslag til folketingsbeslutning om økologisk drift af alle offentligt ejede jorder, herunder bortforpagtede.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) m.fl.
(Fremsat 24/2 95).

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 86:

Forslag til folketingsbeslutning om indkøb af økologiske madvarer i offentlige institutioner.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) m.fl.
(Fremsat 24/2 95).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

Lad mig allerførst til de mange beslutningsforslag fra Enhedslisten slå fast, at den økologiske

handlingsplan, som jeg for ganske kort tid siden modtog, efter min bedste overbevisning er en god handlingsplan, en realistisk handlingsplan. Jeg har efterfølgende været meget glad for de reaktioner, der er kommet fra det enige udvalg – jeg vil gerne understrege: det enige udvalg – som stort set alle har været overordentlig positive. Der har indimellem været et par enkelte, som ville byde over med en 10-15-20 pct., men det har faktisk kun været krusninger på vandoverfladen.

Vi står nu med økohandlingsplanen, med et godt gennearbejdet stykke papir, som vi i de kommende uger og måneder skal have implementeret, så vi dermed får givet det økologiske landbrug et løft, hvad der er god grund til – ikke mindst for at kunne klare den forbrugerefterspørgsel, der er.

I beslutningsforslag nr. B 88 foreslås det, at der vedtages en målsætning om, at 10 pct. af det samlede jordbrug skal være omlagt til økologisk drift i år 2000. Jeg kan i den forbindelse pege på, at et enstemmigt Folketing den 22. november 1994 vedtog en motiveret dagsorden fra Enhedslisten, hvorefter Folketinget anbefaler, at økologisk jordbrug inddrages som en del af strategien for beskyttelse af grundvand og drikkevand i Danmark.

Jeg finder imidlertid ikke, at det er muligt at opstille en hensigtserklæring om, at en bestemt del af dansk landbrugsareal skal være dyrket økologisk i år 2000. Det er min opfattelse, at det er forbrugerefterspørgslen, der er den afgørende forudsætning for at øge omlægningen til et økologisk jordbrug, som samtidig er økonomisk bæredygtigt. Hvis den stigende forbrugerinteresse kan fastholdes, vil det økologiske jordbrug efter min opfattelse også kunne sikres en varig og væsentlig andel af landbrugsarealet.

Det indgår som en overordnet forudsætning i Det Økologiske Jordbrugsråds anbefalinger i aktionsplanen, at udviklingen inden for den økologiske fødevarerproduktion skal baseres på forbrugernes efterspørgsel efter økologiske fødevarer. Det var dén anbefaling, der var enighed om i Det Økologiske Jordbrugsråd.

På grundlag af detailhandelens forventninger forudser Det Økologiske Jordbrugsråd, at der i år 2000 vil være omlagt ca. 7 pct. af det samlede landbrugsareal til økologisk drift; men det er på baggrund af de forudsætninger, man har, for der er ingen, der på nuværende tidspunkt kan have nogen kvalificerede mening om, hvorvidt det bliver 5 pct. eller 9 pct., for, som jeg sagde på

et tidligere tidspunkt, så skal det bærende element være den efterspørgsel, som kommer fra forbrugerne.

Vi er nu i den situation, at vi skal til at tage politisk stilling til de anbefalinger, Det Økologiske Jordbrugsråd har fremlagt i aktionsplanen, og det må forventes, at disse overvejelser munder ud i en bred indsats på det økologiske område.

Jeg synes imidlertid ikke, det er hensigtsmæssigt at fastlægge en bestemt målsætning for omfanget af en given produktion. Det ville jo også kræve, at der var et tilsvarende forbrug.

På den baggrund kan regeringen ikke tilslutte sig beslutningsforslaget.

Beslutningsforslag nr. B 78 går ud på at omstille statens forsknings-, undervisnings- og rådgivningsressourcer, således at økologisk landbrugsproduktion bliver fremmet.

Der har i de senere år været en markant stigende efterspørgsel efter økologiske produkter samt en betydelig offentlig bevågenhed omkring økologisk jordbrug. Dette betyder naturligvis, at flere landmænd ønsker at omlægge til økologisk jordbrug, og derfor har regeringen også iværksat flere initiativer, som forventes at styrke den økologiske jordbrugsform, og som dermed går i samme retning som bl.a. det forslag til folketingsbeslutning, som vi netop nu diskuterer. På forskningsområdet styrkede regeringen allerede i 1992 den økologiske forskning med 50 mio. kr., herunder ved en særbevilning på finansloven på 10 mio. kr. samt ved en omprioritering af Landbrugsministeriets bevilninger på 10 mio. kr.

Der arbejdes endvidere med at få etableret et forskningscenter for økologi og integreret jordbrugsproduktion.

Herudover vedtog regeringen som bekendt i januar en national strategi for jordbrugsforskning, som i løbet af de næste 10 år vil udgøre grundlaget for prioriteringen af forskningsressourcerne. Ifølge strategien skal vidensgrundlaget for alternative produktionsformer, herunder selvfølgelig også et økologisk jordbrug, styrkes, hvilket skal ses i sammenhæng med de initiativer, som vil blive resultatet af den økologiske handlingsplan.

Regeringens strategi løber over en årrække, hvilket skyldes, at forskningsmiljøer ikke umiddelbart kan omstille sig uden konsekvenser for det faglige miljø. Indsatsen inden for forskning og forsøg skal medvirke til at øge den økologiske jordbrugsproduktion, udbyde udbudet af

økologiske produkter og afsætningen af de økologiske fødevarer.

Der er i perioden fra 1994 til 1996 afsat øgede midler til tilskud til information om økologiske produkter over for detailhandelen og forbrugere, og Skolen for Økologisk Afsætning har med tilskud fra Strukturdirektoratet øget undervisningen i afsætning af økologiske produkter. Der ydes derudover også tilskud til økologiske konsulenter.

Endelig har Det Økologiske Jordbrugsråd udarbejdet en aktionsplan for de økologiske jordbrugere. Hensigten med planen er at afklare en række af de barrierer, der er på økologisk produktion i Danmark, samt pege på initiativer og muligheder i sektoren. Det skal samtidig sikres, at kvalitetsniveauet i det økologiske jordbrug opretholdes.

Regeringen vil i lyset af effekten af de allerede iværksatte initiativer vurdere, om der er behov for øgede midler til udviklingen af det økologiske jordbrug. Der er således allerede iværksat en række initiativer, som tilsigter det samme som beslutningsforslaget, og regeringen kan derfor ikke tilslutte sig beslutningsforslaget, men har forståelse for intentionerne i forslaget og vil derfor fortsat arbejde for at fremme de initiativer, der kan styrke den økologiske jordbrugsform.

Beslutningsforslag nr. B 84 sigter på at indføre et stop for braklægning af økologisk jord. Reglerne om udtagning af jord af produktion i forbindelse med hektarstøtteordningen er fastsat i fællesskabsbestemmelserne. Der er efter de gældende bestemmelser ingen mulighed for at dispensere for udtagningskravet f.eks. for økologisk landbrug.

Det primære mål med reformen af EU's landbrugspolitik i 1992 var ganske vist produktionsbegrænsning, men jeg vil ikke udelukke, at man muligvis kan få lydhørhed for danske synspunkter om, at økologisk landbrug ikke braklægges.

Jeg synes principielt, at det er en god og rigtig idé, at man fritager de økologiske producenter for at udtage jord af produktionen, og er derfor indstillet på i en given forhandlingssituation at prøve at tage emnet op i rådet af landbrugsministre. Men jeg bliver også nødt til at sige, at erfaringen viser, at det er yderst vanskeligt at opnå tilslutning i Rådet til ændringer i hektarstøtteordningen, som i sig selv er udtryk for et kompromis imellem de forskellige medlemslande, som jo alle har divergerende opfattelser.

På denne baggrund kan jeg tilslutte mig intentionerne i forslaget, men en dansk beslutning herom må afvente, om det er muligt inden for rammerne af EU's landbrugspolitik.

Beslutningsforslag nr. B 85 går ud på, at alle offentligt ejede arealer, herunder bortforpagtede, skal drives økologisk.

Mange af statens arealer driver i vidt omfang miljøvenligt, herunder også økologisk. Formålet med offentligt ejet jord er imidlertid meget forskellig, og det er ikke alle disse formål, der kan fremmes med økologisk drift. Jeg skal i den forbindelse henvide til mit indlæg ved behandlingen sidst i marts af Enhedslistens beslutningsforslag nr. B 74 om forbud mod sprøjtning med pesticider på alle offentligt ejede jorder.

Forslaget findes ikke hensigtsmæssigt, og regeringen kan derfor ikke tilslutte sig forslaget.

I beslutningsforslag nr. B 86 opfordres regeringen til at udarbejde en handlingsplan for indkøb af økologiske madvarer til alle offentlige institutioner.

Det offentlige er i dag forbruger af fødevarer for omkring 2,2 mia. kr. om året, og det ville, hvis alle offentlige storkøkkener omlagde til 100 pct. økologisk kost, kunne aftage en væsentlig andel af den nuværende samlede produktion af økologiske varer, ja, for nogle varegrupper ville man ikke kunne tilfredsstille behovet.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at forudse, hvor hurtigt introduktionen af økologiske fødevarer i de offentlige storkøkkener vil forløbe. En række amter og kommuner er så småt i gang eller har tilkendegivet deres interesse.

Regeringen finder det værdifuldt med et lokalt engagement i debatten om miljø og økologiske fødevarer, men vi ønsker ikke at gribe ind i det lokale selvstyre med hensyn til valg af fødevarer.

Regeringen ser som sagt gerne, at det offentlige anvender økologiske fødevarer, men det bør ske i et tempo, der også viser sig at have lokal tilslutning. Regeringen kan således heller ikke tilslutte sig dette forslag, som det er udformet.

Peter Christensen (S):

Enhedslisten skal ikke have utak, fordi de har stiller denne stime af beslutningsforslag. I Socialdemokratiet mener vi, det er væsentligt, at debatten angående økologisk jordbrug bliver holdt i gang.

En større og større del af befolkningen har fået øjnene op for de økologiske og sundheds-

mæssige problemer, der hober sig op på grund af den intensive landbrugsdrift, og der har derfor i de senere år været en markant stigning i efterspørgslen af økologiske produkter. Det har betydet, at flere og flere landmænd har omlagt deres bedrifter til økologisk jordbrug, en tendens jeg tror vil blive forstærket.

Økologiske produkter vil under alle omstændigheder være dyrere end de traditionelle, men en øget produktion vil sænke salgsprisen. Dette prisfald vil fremkomme ved en billigere distribution og en billigere forarbejdningspris. Derfor er det vigtigt, at der sker en markant stigning i produktionen af økologiske fødevarer, så de, der på nuværende tidspunkt ikke har råd, også får mulighed for at købe disse varer.

Angående beslutningsforslag nr. B 88, der foreslår en målsætning om, at 10 pct. af det samlede jordbrug skal omlægges til økologisk drift i år 2000, så mener vi fra Socialdemokratiets side, at det er forbrugerne, der skal bestemme, hvor mange procent der skal være omlagt i år 2000, da det er en forudsætning for, at vi kan få et økologisk bæredygtigt landbrug.

Økologisk Jordbrugsråd har et skøn på 7 pct. Det kan være lige så rigtigt, men det væsentlige er, at betingelserne for økologisk landbrug er så gunstige, at det kan levere de varer, der efterspørges.

På den baggrund kan vi ikke tilslutte os forslaget.

Beslutningsforslag nr. B 78 går ud på at omstille statens forsknings-, undervisnings- og rådgivningsressourcer, således at økologisk jordbrug fremmes. Forskningsområdet er allerede styrket i 1992 med 50 mio. kr. Det er Socialdemokratiets målsætning, at den økologiske jordbrugsproduktion skal styrkes. Derfor er den økologiske aktionsplan et godt instrument til at fremme denne udvikling.

Vi er enige i Enhedslistens intentioner i dette beslutningsforslag, men da der allerede nu er iværksat en række initiativer, som tilsigter det samme som beslutningsforslaget, kan vi ikke tilslutte os det.

Beslutningsforslag nr. B 84 går ud på at indføre stop for braklægnings af økologisk jord. Vi mener, at det lyder fornuftigt, men reglerne om udtagning af jord af produktionen i forbindelse med hektarstøtteordningen er fastsat i fællesskabsbestemmelserne. Efter gældende regler er det ikke muligt at dispensere for udtagningskravet f.eks. til økologisk jordbrug. Vi vil opfordre landbrugs- og fiskeriministeren til at tage

dette spørgsmål op i EU for at få en ændring på dette område. Det kan blive en vanskelig opgave, som vi håber at ministeren kan løse.

På den baggrund kan vi på nuværende tidspunkt ikke tilslutte os beslutningsforslaget.

Beslutningsforslag nr. B 85 går ud på, at offentlige arealer, herunder bortforpagtede, skal dyrkes økologisk. Da vi behandlede Enhedslistens beslutningsforslag nr. B 74 om forbud mod sprøjtning med pesticider på alle offentlige arealer, fremgik det af miljøministerens svar, at der nu var besluttet et generelt forbud mod sprøjtning med pesticider på ca. 20.000 ha landbrugsjord, og at dette blev forvaltet af ministeriet. Endvidere udtalte miljøministeren, at når der skulle genforhandles forpagtninger, ville kravet om forbud mod brug af sprøjtemidler indgå. Dermed vil de økologiske landmænd automatisk blive favoriseret.

Det er dog ikke alle offentlige arealer, der kan forenes med økologisk drift, som det fremgik af landbrugs- og fiskeriministerens svar i marts måned dette år. Hvis det ikke kan lade sig gøre, vil vi fra Socialdemokratiets side henstille, at der tilstræbes en så skånsom anvendelse af pesticider som overhovedet mulig.

På den baggrund kan vi ikke tilslutte os forslaget.

I beslutningsforslag nr. B 86 opfordres regeringen til at udarbejde en handlingsplan for indkøb af økologiske madvarer til alle offentlige institutioner. I de forsøg, vi har set i offentlige institutioner angående brug af økologiske fødevarer, må vi desværre konstatere, at der ikke er økologiske produkter nok. Mange offentlige institutioner har ønsket at omlægge til økologisk indkøb. Dette faktum burde være et incitament til at omlægge fra traditionelt til økologisk jordbrug.

Økologiske fødevarer er udpeget som et særligt indsatsområde i handlingsplanen for offentlig grøn indkøbspolitik, som blev præsenteret i august 1994. Vi mener, det offentliges indkøb af økologiske fødevarer allerede nu følger hovedlinjen i beslutningsforslaget. Når disse forsøg er færdige, forventer vi en status i Miljøudvalget.

På den baggrund kan vi ikke støtte beslutningsforslaget.

Kim Mouritsen (V):

Enhedslisten har fremsat en række beslutningsforslag, som tilsammen skal udgøre en plan for en total omlægning af dansk landbrug fra konventionelt landbrug til økologisk landbrug.

Den økologiske produktion skal således på sigt udgøre hovedproduktionen i det danske landbrug frem for at være den nicheproduktion, som den er i dag.

Lad mig starte med at slå fast, at Venstre vil afvise planen i sin helhed. Jeg vil senere kommentere enkelte af de beslutningsforslag, der som helhed udgør Enhedslistens plan for omlægning.

I Venstre tror vi ganske enkelt ikke på, at økologisk produktion er løsningen hverken for verdenssamfundet som helhed, for Danmark, for forbrugeren, for det danske landbrug eller for miljøet.

Dermed er ikke sagt, at økologisk produktion ingen fremtid har, for selvfølgelig har den det. Så længe forbrugeren efterspørger økologisk produktion, og så længe de er villige til at betale merprisen for varen, vil der være et marked og dermed naturligvis også en fremtid for den økologiske produktion.

Jeg lukker ikke øjnene for, at det danske landbrug er inde i en omstillingsproces i disse dage. Som konsekvens af, at vi, forbrugerne, er blevet mere bevidste om, hvad vi spiser, fokuserer vi ikke længere udelukkende på prisen, når vi går på indkøb. Det er almindeligt kendt, at forbrugerne er begyndt at tillægge værdier som dyreetik, miljø samt ernæringsværdi stor betydning, når de foretager deres indkøb, og forbrugerne er til en vis grad villige til at betale en merpris for produkter, der lever op til disse værdier.

Det konventionelle danske landbrug er som sagt inde i en omstillingsproces – en nødvendig omstillingsproces. Den store udfordring, som landbruget og vel også vi politikere står over for i disse dage, er derfor at få det konventionelle landbrug til at leve op til disse nye værdier hos forbrugerne. Bæredygtighedsbegrebet skal tages alvorligt, også i det konventionelle landbrug.

Nu står det imidlertid ikke så skidt til i det konventionelle landbrug, som det ofte bliver udtrykt i diverse medier. Jeg føler faktisk, at det konventionelle landbrug er godt med i arbejdet med hensyn til at gøre det mere bæredygtigt. Her må vi ikke glemme, at landbruget også stadig skal være økonomisk bæredygtigt.

Også produktiviteten er det vigtigt at holde sig for øje. For nationen er der mange penge på højkant, når vi taler om omlægning af landbruget. Selvfølgelig skal økonomien ikke være den eneste afgørende faktor, når vi taler om omlægning, men det er vigtigt, at vi konstant er opmærksomme på den.

Også globalt set har vi i Danmark en stor forpligtelse til at holde produktiviteten oppe. I en tid, hvor verdens overskudslagre tømmes, samtidig med at befolkningstallet stiger med ca. 1 mio. mennesker i døgnet, har vi i Danmark en social forpligtelse til at holde produktionen oppe. Hvis ikke vi i Vesten opretholder produktionen, risikerer vi hungersnød i verden af en dimension, som vi aldrig har kendt til før.

En større global mangel på føde vil yderligere kunne føre til større uroligheder. Med tomme maver griber man nemmere til våben.

Endelig vil jeg gerne pointere, at en forudsætning for en total omlægning af dansk landbrug til økologisk landbrug må være, at byslam kan anvendes på økologiske marker, og at importen og eksporten af næringsstoffer er lige stor. Med andre ord: Vi skal være parat til at importere og anvende byslam fra udlandet, og spørgsmålet er vel, om vi er parat til det.

Jeg vil gerne kort benytte lejligheden til også at kommentere enkelte af de fremsatte beslutningsforslag.

Beslutningsforslag nr. B 88 lægger op til en beslutning om en målsætning på 10 pct. økologisk jordbrugsdrift i år 2000. På baggrund af det, jeg allerede har sagt, kommer det vel ikke som nogen overraskelse, at vi i Venstre lægger stor vægt på en mere realistisk udvikling, der tager udgangspunkt i efterspørgslen. Vi skal ikke fra statens side lægge os fast på, at en bestemt procentdel af produktionen skal omlægges til økologisk produktion. Vi ønsker ganske enkelt, at markedet får lov til at udvikle sig frit og dermed afgøre de økologiske produkters samlede markedsandel.

Beslutningsforslag nr. B 78 er en opfordring til regeringen om at gennemføre en væsentlig omstilling af forsknings-, undervisnings- og rådgivningsressourcerne inden for landbrugsområdet til fremme af økologisk landbrugsproduktion. Her vil jeg give forslagsstillerne ret i, at der godt kan være et behov for at kigge efter muligheder for at anvende de økonomiske midler inden for rammen afsat til økologisk produktion på en mere hensigtsmæssig måde.

Vi er for nærværende ikke parat til at acceptere en omrokering af midlerne mellem konventionelt og økologisk landbrug, således at forskning, undervisning og rådgivning på det økologiske område bliver opprioriteret på bekostning af det konventionelle landbrug.

Jeg vil her ganske kort vende blikket mod den aktionsplan for fremme af den økologiske føde-

vareproduktion i Danmark, som Det Økologiske Jordbrugsråd fremlagde i marts. Denne plan omtaler også en omprioritering af midler, og det er da muligt, at vi, når vi ser landbrugs- og fiskeriministerens udspil i forbindelse med denne aktionsplan og derefter får mulighed for at diskutere den i sin helhed, kan være imødekommende over for ideen om en vis form for omfordeling.

Så vil jeg gerne kommentere beslutningsforslag nr. B 84, som omhandler stop for braklægning af økologisk dyrket jord. Jeg kan godt se, hvad forslagsstillerens idé er med at fjerne kravet om braklægning af økologisk dyrket jord. Et sådant stop ville jo kunne kompensere en smule for produktivtetsnedgangen ved en omlægning til økologisk produktion. Jeg ser det som en anerkendelse fra forslagsstillerens side af, at der er et problem ved omstillingen.

En stillingtagen til beslutningsforslaget giver – som det også tidligere er blevet sagt – imidlertid sig selv, da EU-lovgivningen ikke skelner mellem det konventionelle og det økologiske landbrug, og en eventuel accept vil således være EU-stridig.

Beslutningsforslag nr. B 85 er et forslag om økologisk drift af alle offentligt ejede jorder. Også her må jeg vende tommelfingrene nedad. I Venstre tror vi på frivillighedens princip; derfor vender vi os også imod den tvang, der her er tale om. Staten skal ikke blande sig i kommunernes politik på dette område og da slet ikke tvinge dem til at opsig alle allerede indgåede forpagtningsaftaler.

Venstres miljøordfører kan ikke være til stede i dag, og jeg skal derfor også kommentere beslutningsforslag nr. B 86, som Venstre heller ikke kan tilslutte sig. Vi mener, det er helt fint og også naturligt, at offentlige institutioner er opmærksomme på de aktuelle ting, og det vil i fremtiden betyde, at man rundt omkring vil vælge nogle økologiske løsninger, ligesom man gør det i private husholdninger som en del af den madkultur, der hører til vores hverdag.

Men det vil være forkert at lovgive om det. Vi skal huske, at landets institutioner i stat, amt og kommune altid vil have forskellige måder at være ernæringsmæssigt bevidste på.

I Venstre ser vi frem til at få en debat om landbrugs- og fiskeriministerens udspil, som Det Økologiske Jordbrugsråd har lagt på bordet, aktionsplanen for fremme af den økologiske fødevareproduktion i Danmark. Det er en plan, som bygger på et langt mere realistisk udgangs-

punkt end det, Enhedslisten har lagt frem til debat i dag. Det bygger på markedet, på forbrugernes efterspørgsel.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Nu har Venstre godt nok skiftet ordfører i forhold til den tidligere sag, men derfor kan der jo godt være bare en lille smule konsistens i holdningerne.

Under den tidligere debat om økologisk mærkning af tøj blev det fra Venstres side fremhævet, at der ikke var grund til at lave en mærkningsordning, der var ingen grund til, at staten skulle blande sig i det, for det kunne den enkelte forbruger selv afklare, eventuelt via mediernes oplysninger om, hvilke mærker der var troværdige, og hvilke der ikke var.

Nu forstår jeg, at når det gælder billedet af situationen i det traditionelle danske landbrug, er der hos Venstre ikke megen tiltro til, at medierne kan oplyse korrekt.

Så jeg kan konstatere, at det for Venstres vedkommende måske er sådan lidt med at styre efter, hvad det er for en sag, man diskuterer.

Lene Espersen (KF):

Indledningsvis vil jeg gerne påpege, at Det Konservative Folkeparti naturligvis hilser en debat om økologisk landbrugs fremtid velkommen. Vi mener i Det Konservative Folkeparti, at Strukturdirektoratets store aktionsplan for fremme af den økologiske fødevarerproduktion i Danmark er et godt udgangspunkt for at tage en sådan debat.

Men det betyder også, at vi ikke kan støtte Enhedslistens beslutningsforslag, sådan som de foreligger i dag, fordi Enhedslistens forslag tager udgangspunkt i den blinde tro på, at økologisk landbrug og kun økologisk er godt.

Det kan vi ikke støtte, for det første fordi vi mener, at man må anlægge et hovedsynspunkt, når vi diskuterer landbrugspolitik. Vi må se på landbrugsproduktionen som et hele og dermed som et erhverv, vi ikke kan være foruden. I dag eksporteres to tredjedele af landbrugsproduktionen, og produktionen er tre gange så stor som i 1960.

Forsynings sikkerheden og vores eksportindtægt fra landbrugsprodukter skal fortsat sikres, og økologisk landbrug skal efter vores mening også ses i lyset af denne helhedsbetragtning. Landbruget beskæftiger 260.000 mennesker, og også hensynet til beskæftigelsen må veje tungt,

når økologisk landbrugs andel af landbrugspolitikken diskuteres.

Som det påpeges i aktionsplanen, kender vi jo ikke de erhvervsmæssige konsekvenser af en yderligere overgang til økologisk landbrug, og det mener vi er meget vigtigt at få frem i debatten.

For det andet er der også et andet synspunkt, som man skal tage med i den her sag, og det er naturligvis forbrugernes. Dansk landbrug skal også fremover levere de produkter, som forbrugerne i Danmark og i vores eksportlande efterspørger. Vi er derfor af den opfattelse, at man ikke via positiv særbehandling skal fremme økologisk landbrug, men i stedet lade forbrugerne bestemme udviklingen selv.

Men derudover er der også et tredje hovedsynspunkt, som man må huske at anlægge; det taler mere i økologisk landbrugs retning, og det er naturligvis det miljømæssige synspunkt.

Det Konservative Folkeparti mener, at miljøpolitikken også på dette område først og fremmest må ses ud fra et globalt synspunkt. Dansk landbrug skal ikke pålægges afgifter og skatter alene, men i stedet skal vi på EU-plan eller endnu bedre på globalt plan arbejde for en bæredygtig udvikling, herunder også at højne kvaliteten af vores landbrugsprodukter. Vi kan derfor ikke støtte noget af beslutningsforslagene.

Jeg vil meget gerne kort kommentere de fem beslutningsforslag under dette debatpunkt.

For det første beslutningsforslag nr. B 88 om en målsætning på 10 pct. økologisk jordbrugsdrift i år 2000: Der mener vi, at efterspørgsel og udbud må følges ad, og så er det i og for sig lige meget for os, om den økologiske produktion udgør 2 eller 20 pct. Så længe efterspørgslen er der, synes vi, at det er helt i orden, og vi mener ikke, at det er hensigtsmæssigt at fastsætte en stiv grænse på 10 pct.

For det andet beslutningsforslag nr. B 78 om omstilling af forsknings-, undervisnings- og rådgivningsressourcer til fremme af økologisk landbrugsproduktion: Der siger vi, at vi ser positivt på, at man naturligvis også benytter midler til at forske i økologiske landbrugsprodukter, herunder ikke mindst hvorvidt de sundhedsmæssigt er bedre end almindelige konventionelle landbrugsprodukter. Og dér vil jeg gerne igen henvise til aktionsplanen, for der er jo ifølge aktionsplanen ikke noget bevis for, at økologiske landbrugsprodukter skulle være sundhedsmæssigt bedre end de konventionelle.

Men jeg vil også gerne påpege, at i aktionsplanen bliver det netop specificeret, hvor meget forskning der allerede i dag foregår på området, og vi vil gerne støtte, at der fortsat bliver forsket, specielt på det sundhedsmæssige område.

For det tredje beslutningsforslag nr. B 84 om stop for braklægning af økologisk dyrket jord: Det kan vi ikke tilslutte os, bl.a. af de grunde, som tidligere ordførere har været inde på, nemlig at det er i strid med EU-regler, og desuden mener vi ikke, det er hensigtsmæssigt, at man også kører med en positiv særbehandling i denne sag, specielt ikke, når der ikke er dækning for det i EU.

For det fjerde beslutningsforslag nr. B 85 om økologisk drift af alle offentligt ejede jorder, herunder bortforpagtede: Det kan vi naturligvis heller ikke tilslutte os af samme grund, som Venstres ordfører, hr. Kim Mouritsen, påpegede. Vi mener, der må være et frivillighedsprincip.

Som det sidste og det miljøudvalgmæssige, beslutningsforslaget om indkøb af økologiske madvarer i offentlige institutioner: Det kan vi heller ikke tilslutte os, og det er, fordi vi mener, det er et indgreb i det kommunale selvstyre. Vi mener ikke, at vi fra Folketingets side skal beslutte, om kommunerne skal købe økologisk eller ej. Det er helt i orden, hvis de vil, men det er ikke noget, vi fra Folketingets side skal beslutte.

Så vi afviser alle fem beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er til fru Lene Espersens bemærkning om, at vi i Enhedslisten mener, at økologisk drift er det eneste ene rigtige. Det mener vi ganske rigtigt, men det står ikke i modsætning til det, der står i aktionsplanen.

Jeg vil opfordre fru Lene Espersen til at læse aktionsplanen. Jeg vil læse et enkelt afsnit op. Der står i aktionsplanen om natur og miljø noget meget sigende, og det er også en af motiveringerne for, at vi mener, at det ikke alene er et spørgsmål om, at markedskræfterne skal styre det. Det er et citat fra side 8:

»Foreløbige skøn tyder på, at en omlægning af 15-20 pct. af dansk landbrug til økologisk drift kan give et betydeligt bidrag til opfyldelsen af Vandmiljøplanen, ligesom ophør med brugen af kemiske sprøjtemidler på op imod en femtedel af landbrugsarealet vil resultere i en samlet reduktion i pesticidforbruget.«

Og så er der henvisninger hertil. Og så kommer der yderligere en økonomisk begrundelse for det:

»Analyser viser, at omkostningerne ved at rense drikkevand for pesticidrester er højere end omkostningerne ved at omlægge til økologisk drift, selv når der også tages højde for udbyttedgangen ved økologisk drift sammenlignet med konventionel drift.«

Det vil sige, at i aktionsplanen er der argumenter, som går ud på, at det faktisk efter min opfattelse ikke vil være acceptabelt bare at sige: Markedskræfterne må gøre det her. Der er også samfundsøkonomiske argumenter heri, der siger, at det samfundsøkonomisk vil være en fordel at lægge om i forhold til det, man er på vej til ved at fortsætte med det industrielle landbrug, og at man måske også skulle bruge økologisk drift som en hel del af strategien – her nævnes der 15-20 pct. – i forhold til at sikre pesticid-frit grundvand.

Jeg synes, det er kontante ting, der står i denne udmærkede aktionsplan, men at stille en modsætning op mellem den målsætning, vi har i Enhedslisten, og som er baggrunden for at fremlægge forslagene, og så det, der står i aktionsplanen, er forkert. Der er mange gode ting i denne aktionsplan. Vi har fremsat vores forslag til den økologiske plan, før denne aktionsplan kom på tale, men vi mener, at den faktisk har mange af de fine elementer i sig, som vi også har i vores forslag, og der er egentlig ikke tale om nogen modsætning. Det, den mangler, er de politiske beslutninger, som vi lægger op til i vores handlingsplan, for at det kan blive til noget ud over det, der står på papiret.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Hr. Bent Hindrup Andersen var tidligere inde på, at denne aktionsplan talte for hundrede procent økologisk landbrug. Nu er det altså sådan, at der bl.a. på side 34 står:

»Det anbefales, at der iværksættes analyser af de samfundsøkonomiske konsekvenser, herunder erhvervs-, beskæftigelses-, valutaindtjennings- og miljømæssige, ved omlægning af en stor del af dansk landbrug til økologisk fødevarereproduktion.«

Det, jeg forsøgte at gøre opmærksom på, var såmænd, at der jo er andre hensyn end blot det ene at tage til økologisk landbrug, der er nemlig også beskæftigelsesmæssige hensyn at tage i

den her sag, og det gør aktionsplanen jo netop også opmærksom på.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg tror desværre, at fru Lene Espersen har misforstået det, hun læste op, og det er jo netop, at de undersøgelser skal laves, fordi der også vil være samfundsøkonomiske og beskæftigelsesmæssige konsekvenser af at omlægge det samlede landbrug til økologisk drift.

Det er første gang, det siges i en officiel rapport, første gang, man tager det seriøst op. Og det er jo en ting, som også er meget vigtig, nemlig at der er gode beskæftigelsesmæssige aspekter i det, at der er gode markedsmæssige og eksportmæssige aspekter i det, for man får det, som landbruget har højet efter i mange år: et højprisvaremærke, som man i virkeligheden kan sælge som en nicheproduktion på verdensmarkedet, hvis man altså vel at mærke kommer først med det. Det er dét, der ligger i det, og det peger også i retning af, at det er en større omlægning, det drejer sig om.

Så vil jeg gerne lige begrunde, hvorfor vi siger 10 pct. Det er, fordi vi mener, at man skal løbe den økologiske udvikling i gang, så klarer den sig selv. Vi taler om de 10 pct., så er man over den barriere, som alle ved der ligger i, at når man har et produkt, der ikke har særlig stort omfang, har man en masse ekstraudgifter til emballering, salg, markedsføring, håndtering, møller til melet, slagtningsprocessen og alt det andet, som gør, at der er en egentlig merpris. Når man er oppe på de 10 pct., har man den rationaliseringsgevinst inde, der ligger i det, og så er det en forsvindende del, der ligger tilbage hos producenten i merpris.

Det Konservative Folkeparti burde også være interesseret i, at man var forudseende, og at Danmark var et af de lande, der kunne præstere nogle produkter på eksportmarkedet. Det er det, der også lægges op til her.

Man nævner også, at man skal begynde at analysere, hvad mulighederne er for eksport. Så i stedet for at sige det dér med de 10 pct., siger man, at man tager stilling til, at markedskræfterne skal gøre det. Der er et kompromis i det forhold. Jeg mener, at en 10 procents målsætning er vigtig, når man skal begynde at diskutere en disponering af forskningsmidler og andre midler. Men de 10 pct. er nok til at støtte det, så kører resten, og så bliver det en hovedproduktion.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg glæder mig lige så meget som hr. Bent Hindrup Andersen til at se, hvad konsekvenserne er på det samfundsøkonomiske område, på det valutaindtjeningsmæssige område og på det beskæftigelsesmæssige område af en omlægning til en mere økologisk landbrugsdrift.

Så vil jeg gerne påpege, at jeg også sagde i min ordførertale, at Det Konservative Folkeparti i og for sig er reventne ligeglad med, om økologisk landbrug udgør 2 pct. eller 20 pct. af den samlede landbrugsproduktion, hvis bare der er forbrugere, der efterspørger det. Vi kan derfor ikke tilslutte os en form for tvang, hvor vi skal have 10 pct. som et endegyldigt mål, om end det er et kortsigtet endegyldigt mål. Det ville vi aldrig nogen sinde kunne, og det er jo netop, fordi det må være efterspørgslen, der styrer den her udvikling.

Jørn Jespersen (SF):

I SF er vi enige med Enhedslisten i, at målsætningen må være en total omlægning af dansk landbrug til økologisk drift, og vi er ikke det fjerneste i tvivl om, at det både med hensyn til beskæftigelse, valutaindtjening osv., alt, hvad der er blevet nævnt, og jo ikke mindst miljømæssigt vil være en stor fordel. Og hvis nogle beregninger og analyser ville kunne påvirke Det Konservative Folkeparti, så glæder vi os da til, at nogle sådanne foreligger. Så kunne det da være, vi fik at se en mere positiv holdning til det.

Vi har været meget glade for, at landbrugsministeren har sat gang i arbejdet med at udarbejde en aktionsplan, og vi er glade for landbrugsministerens tilsagn i Landbrugsudvalget om at komme med en opfølgning, der punkt for punkt gennemgår de forskellige anbefalinger. Vi håber meget, at vi i Landbrugsudvalget kan skrive en beretning over samtlige forslag, så det klart kommer frem, hvilke af dem der måtte være et flertal for at gennemføre meget hurtigt eller eventuelt for at sætte nogle initiativer i gang for at undersøge nærmere.

Vi mener derfor også, at det realpolitiske er i Landbrugsudvalget, at en sådan diskussion skal stå, og derfor synes vi måske, at Enhedslistens stribe af forslag mest tjener til markeringsformål, og det er da fair nok.

Hvad angår målsætningen om de 10 pct.'s økologisk jordbrugsdrift, er vi også enige i den; det har vi sagt mange gange. Vi synes, det er en

realistisk målsætning, og vi er helt enige i argumentationen om, at det vil være på det niveau, en lang række stordriftsfordele nås og dermed et omkostnings- og prisniveau, som for alvor vil sætte gang i processen.

Jeg undrer mig lidt over, at f.eks. De Konservative er så meget imod at arbejde med målsætninger; det er f.eks. meget brugt inden for erhvervslivet. Der er en meget anerkendt metode, der hedder »managing by objectives«, ledelse ved målsætninger. Det kunne vi måske lære noget af i det politiske liv. Der bliver jo talt så meget om at lære af erhvervslivet, men på det her punkt har De Konservative åbenbart ikke lært noget.

Når fru Lene Espersen taler om, at en målsætning på f.eks. 10 pct. skulle være udtryk for tvang, er det jo en total misforståelse. Der er tale om, at man fra politisk hold har en målsætning, som man søger at arbejde for, men det er da klart, at hvis ikke forbrugernes efterspørgsel er der, så kommer vi jo ingen steder. Men forbrugernes efterspørgsel, den interesse for økologiske varer, der er, kan vi jo fremme politisk, eller vi kan hæmme den; det er et politisk valg, og vi ønsker at gøre det ene eller det andet.

Jeg kan forstå, at De Konservative slet ikke har nogen holdning til spørgsmålet. Det Konservative Folkeparti er fuldstændig ligeglad, bliver der sagt, om det er 2 eller 20 pct. Her oplever vi altså et politisk parti, som ingen mening har – det er vel så et parti, der ingen mening er med. Det er fuldstændig lige meget, hvordan dansk landbrug producerer efter Det Konservative Folkepartis mening. Det må forbrugerne selv om. Jeg synes, det må være lidt kedeligt at være politiker på den måde, men det må Det Konservative Folkeparti jo selv om.

Om det næste forslag fra Enhedslisten om omstilling af forskning, undervisning og rådgivning i økologisk retning kan jeg sige, at det er vi også enige i. Derfor har SF bl.a. under forhandlingerne om en pesticidafgift skaffet penge til forskning i økologisk jordbrug og i alternative bekæmpelsesmetoder, og vi vil fortsat presse på i den retning for at få styrket indsatsen.

Næste forslag handler om stop for braklægning af økologisk jord; det er vi også helt enige i. Det ville være fuldstændig ulogisk andet, for den ekstensivering af landbruget, som braklægningen er udtryk for, er jo netop indeholdt i den økologiske produktionsform; derfor er det et helt oplagt forslag.

Den økologiske drift af de offentlige jorder er vi også enige i, og vi har med glæde noteret os, at miljøministeren har vist vejen og er gået i gang inden for sit eget ressortområde. Der er stadig en indsats at gøre, men det er da trods alt et skridt i den rigtige retning, og vi er også glade for, at ministeren har opfordret sine kolleger i regeringen til at gå den samme vej.

Vi vil godt gøre opmærksom på her, at der er en lang række halvoffentlige virksomheder, bl.a. DSB, hvor det også er meget vigtigt at få gjort en indsats.

Endelig vil jeg sige om de økologiske madvarer i de offentlige institutioner: Vi er enige i intentionen. Der er jo en stor interesse, og der er en stor omstilling i gang. Den synes vi man skal støtte.

Det er jo rigtigt, når man påpeger, at der i Enhedslistens forslag kunne være nogle problemer omkring det kommunale selvstyre, og sådan går det jo, når man laver forslag på to linjer; så kommer der en del uklarhed nødvendigvis. Men vi synes, det kunne være nyttigt at overveje, hvordan man fra centralt hold kunne støtte de bestræbelser, der er lokalt også i kommunerne med henblik på at omstille til økologisk drift, altså f.eks. en samlet opsamling af erfaringer og en vejledning, nogle incitament af forskellig slags.

Så grundlæggende er vi meget enige i Enhedslistens forslag. De er jo i høj grad også udtryk for noget, som SF har arbejdet for i lang tid, så det ville være mærkeligt andet. Men som sagt: Realpolitisk tror vi, at det er i Landbrugsudvalget og ikke her i salen i dag, at slaget skal stå.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Hr. Jørn Jespersen har åbenbart ikke hørt efter, dengang jeg holdt min ordførertale, da hr. Jørn Jespersen jo på det nærmeste påstår, at Det Konservative Folkeparti ikke har nogen som helst politik på det økologiske område.

Som jeg påpegede som et af de helhedssyn, jeg mener vi må anlægge i den her sag, er der altså det, der hedder forbrugersynspunktet. Vi mener faktisk, at forbrugerne selv skal have lov at bestemme, hvor meget økologisk landbrugsproduktion der skal være her, og det gælder selvfølgelig også de udenlandske markeder. Hvis forbrugerne efterspørger det i umådelig stor grad, vil det da ikke hindre os i at sige: Jamen selvfølgelig, det er fint.

Dér kommer prismekanismen jo ind og sørger for, at efterspørgsel og udbud clearer hinanden.

Så var hr. Jørn Jespersen også inde på, om der var tale om tvang. Sådan som jeg læser beslutningsforslag nr. B 88, står der i de sidste tre linjer af bemærkningerne til forslaget:

»Som gennemsnitligt formål foreslår Enhedslisten, at 10 pct. af det samlede jordbrug er omlagt til økologisk drift i år 2000.«

Så er det, man må spørge sig selv: Jamen hvad hvis 10 pct. ikke vil omlægges? Er der så ikke tale om tvang?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Det var hr. Jørn Jespersens kommentar om økologisk drift af offentligt ejet jord, der får mig herop, og dér vil jeg gerne sige, at jeg tror, hr. Jørn Jespersen skulle komme lidt ud på landet, for hvis man gennem en årrække har dyrket jord langs byzone sådan i 2 km's længde og 300 m's bredde, vil man erfare, at det ønsker folk, der bor langs bygrænsen, overhovedet ikke. Hvis man 7 dage om ugen ser mennesker stå med armene oppe og sige: Lad være, lad være, lad være, så vil man erfare, at det kan man ikke, hvis man skal være gode venner med resten af befolkningen i de områder.

Så hjælper det ikke, at man siger, at det er, fordi man vil drive økologisk landbrug. Det har undertegnede selv prøvet i de sidste 7 år. Det kan ikke lade sig gøre. Vinden er ikke i vest altid, og den er heller ikke i øst, og den skifter også fra dag til dag og midt på dagen fra øst til vest.

Så jeg tror, det vil give en kolossal modvilje i befolkningen, hvis det er den måde, man vil gøre det på.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg havde udmærket forstået, hvad fru Lene Espersen sagde, og hun gentog det jo også selv i sit andet indlæg, nemlig at det her skal forbrugerne afgøre; det Konservative Folkeparti har ingen mening. Om landbruget udvikler sig i en økologisk retning, hvor vi nedbringer brugen af sprøjtemidler eller ej, det mener Det Konservative Folkeparti ingenting om. Man har ikke tænkt sig at foretage sig noget for at fremme den udvikling. Man har, så vidt jeg kan høre, heller ikke tænkt sig at gøre noget særligt for at hæmme den – ikke noget man vil sige åbent i hvert fald.

Og så konkluderer jeg bare i al stilfærdighed, at Det Konservative Folkeparti ingen mening har på området. Det er et politisk parti, som ikke selv tager stilling til udviklingen af dansk landbrug og som ikke vil bringe nogen politiske virkemidler i brug for at fremme den – sådan er det, og det kan man da lige så godt erkende. Det er Det Konservative Folkepartis eget valg.

Med hensyn til tvangen tror jeg nu ikke – uden at jeg skal begynde at fortolke, hvad Enhedslisten mener – at Enhedslisten forestiller sig, at der, hvis man ikke når en målsætning på 10 pct., skulle bringes nogle tvangsmæssige foranstaltninger i brug her. Det er jo et spørgsmål om, at vi siger, vi tror, der er en forbrugerefterspørgsel. Man kan jo se, at der er tomme hylder rundt omkring. Hvad kan vi politisk gøre for at komme op på det niveau, hvor udviklingen trækker sig selv?

Det er meget almindeligt at arbejde med målsætninger på den måde og sige: Her er der et delmål, så langt kan vi komme; hvilke virkemidler skal vi så politisk bruge for at nå den delmålsætning? Det synes jeg er en rigtig tankegang, hvis man ellers har en mening med sit politiske arbejde.

Aage Brusgaard (FP):

Vor landbrugspolitiske ordfører, hr. Niels Højland, skal nå et fly for at nå et andet møde, så jeg har lovet at læse hans tale op. Jeg vil håbe, at jeg kan nå det på de minutter, der er stillet til rådighed.

Enhedslisten har fremsat en række beslutningsforslag, som arbejder hen imod det hovedmål, at der skal ske en total omlægning af dansk landbrug til økologisk drift.

Første trin i Enhedslistens økologiplan er opfyldelse af en række delmål inden år 2000.

Generelt for alle de fremsatte forslag gælder, at vi savner de økonomiske konsekvenser for det traditionelle landbrug. Enhedslisten vil tvinge en kunstig økologisk udvikling igennem, som kan betyde, at det landbrug, vi har kendt gennem generationer, nedbrydes og ødelægges på kort tid.

Dansk landbrug har betydet overordentlig meget for hele samfundsudviklingen i Danmark, og landbruget står stadig væk for en betydelig eksport og valutaindtjening til landet. Herudover er der en betydelig beskæftigelse i landbruget og i følgeindustrierne.

Der er i høj grad grund til at rose dansk landbrug for disse resultater. Uden dygtige land-

mænd havde Danmark set helt anderledes ud i dag.

Den stigende fokusering på bl.a. miljøet og brugen af kemikalier i landbrugets produktion har berettiget vakt opsigt, men også her tilfalder der landbruget ros for på en konstruktiv måde at gøre, hvad muligt er, for at begrænse og tilpasse produktionsmetoderne.

Det er legalt at stille krav også til landbruget og dets produktionsformer, men jeg mener, at landbruget stort set lever op til de krav, som det omgivende samfund har stillet.

Enhedslisten spiller med på den bølge og tendens, der i disse år er til, at økologisk fremstillede varer efterspørges mere og mere.

Fremskridtspartiet har intet imod økologisk fremstillede varer eller økologiske produkter. Dér, hvor skoen trykker, er, at økologisk produktion må ske på markedsøkonomiske vilkår og ikke, som Enhedslisten foreslår, ved, at det traditionelle landbrug bliver pålagt yderligere grønne afgifter og en toledet kvælstofafgift.

Enhedslisten vil bruge afgifter som et meget aktivt styringsredskab til at tvinge mest mulig produktion over i økologisk drift. Det traditionelle landbrug skal betale afgifter i en målestok, der gør denne produktionsform urentabel, og de kunstigt oprettede økologiske produktionsformer skal præmieres gennem tilskud og støtte. Den form for produktion er ren planøkonomi.

I Fremskridtspartiet tror vi ikke på Enhedslistens lidt romantiske opfattelse af Danmark som et stort økologisk land.

Derimod er vi enige med Enhedslisten, når de i deres fremsættelsestale bl.a. skriver:

»Økologiske produkter er i dag dyrere end traditionelt fremstillede produkter. Alligevel er der kraftig vækst i efterspørgslen såvel nationalt som internationalt. Forbrugerne vil gerne betale mere for varer, som er produceret ud fra økologiske principper. Samtidig vil et skift fra nicheproduktion til hovedproduktion af økologiske varer medføre de samme stordriftsfordele, som det traditionelle landbrug i dag nyder godt af.«

Netop den begrundelse taler for et frit landbrug baseret på markedsøkonomi og ikke for planer vedtaget af Folketinget. I dette korte citat fra Enhedslistens egen skriftlige fremsættelse finder vi det stærkeste bevis for den frie markedsøkonomis fortræffelighed.

Udviklingen hen imod større økologisk produktion er allerede i gang og skal ikke ødelægges med planer fra Folketinget. Fremtiden skal ikke på den måde styres, men skabes af det arbejdende folk.

Når der er efterspørgsel efter et produkt, stiger priserne, indtil udbudet af det pågældende produkt er i balance med efterspørgslen. Markedet finder sin egen balance. Denne usynlige balance mellem udbud og efterspørgsel skaber automatisk en ny ligevægt.

Hold derfor fingrene fra den udvikling, der netop er i gang. Der vil med årene blive produceret netop de økologiske produkter, som forbrugerne efterspørges – hverken mere eller mindre.

Der er ingen grund til at foretage kunstige eksperimenter fra Folketingets side. Resultatet af en kunstigt oppumpet økologisk produktion på bekostning af mere traditionelt fremstillede fødevarer kan blive, at der ganske enkelt ikke bliver fødevarer nok til befolkningen.

Resultatet af kunstigt oppumpede politiske eksperimenter på landbrugsområdet ses bedst af de katastrofer, som de østeuropæiske landes tidligere kollektive landbrug forårsagede: Manglende produktion, manglende fødevarer til befolkningen og en uhyrlig ineffektivitet med et enormt miljøsvineri til følge.

Det bedste råd, jeg kan give Enhedslisten, er: Lad blot den udvikling, der allerede er i gang, fortsætte uden kunstige skub til økologer og chikane af det landbrug, som i generationer har tjent Danmark så godt.

Det var da egentlig en god tale, han havde lavet dér, synes I ikke?

Tak for ordet.

Vibeke Peschardt (RV):

Jo, jeg vil da gerne sige til hr. Aage Brusgaard, at det da var en udmærket tale, han holdt dér.

Det er ikke så lang tid siden, landbrugsministeren fremlagde aktionsplanen til fremme af den økologiske fødevarerproduktion i Danmark.

Enhedslisten følger den nu op med en række beslutningsforslag, der dels tager afsæt i bl.a. den plan, og dels byder den over ved at foreslå konkrete initiativer som: Endnu flere midler til omstilling af forsknings-, undervisnings- og rådgivningsressourcer til fremme af økologisk landbrugsproduktion, stop for yderligere braklægning af økologisk dyrket jord, ensidig økologisk drift af offentligt ejede arealer, pålæg til alle offentlige myndigheder om udelukkende at indkøbe økologiske varer til madproduktionen og endelig en målsætning om, at al jordbrugsdrift inden år 2000 skal være økologisk drevet.

Det er en ambitiøs plan. Jeg skal ikke gentage, hvad landbrugsministeren lige har sagt, men jeg

synes alligevel, der er grund til at kommentere enkelte af forslagene.

Først om forskningsmidlerne: Det er vores opfattelse, at der skal forskes endda meget intenst omkring den økologiske udvikling i alle led. Der er allerede afsat penge til formålet, 50 mio. kr., hvoraf i hvert fald nogle af de 50 mio. kr. skal gå til forskning, mens andre skal gå til produktudvikling og andre ting.

Som jeg har forstået forslagsstillerne, mener de ikke, at det er nok, eller de ønsker i hvert fald en omprioritering. Jeg skal ikke gøre mig klog på, hvad der er det rigtige, men i det omfang, vi kan være med til det, vil vi godt tale med landbrugsministeren om at ændre på fordelingen af de forskningsmidler på i alt 870 mio. kr., der årligt anvendes til jordbrugsforskning, så der bliver mere til forskning i økologisk landbrug.

Vi vil også gerne have sikkerhed for, at målet, at omkring 7 pct. af landbrugsdriften inden år 2000 bliver omlagt til økologisk drift, bliver nået. Derfor er især forskning vigtig for os. Et stilskifte er nødvendigt, hvis alle skal være med, ikke mindst forskerne, som måske i dag beskæftiger sig med andre ting inden for jordbrugsforskningen.

Jeg kan ikke sige noget om, hvilke tal der er de rigtige i denne sammenhæng, men for os er signalværdien, der kommer her fra Folketinget, vigtig. Forskerne skal vide, at vi mener det alvorligt.

Jeg var lidt ked af at høre landbrugsministeren næsten lukke af for braklægningsophør på økologisk dyrkede arealer. Ministeren siger, at han vil arbejde positivt for at få EU til at ændre holdning, og det synes jeg er fint. Men det er vel også sådan, at hvis man forestiller sig, at en meget større del af landbrugsproduktionen på længere sigt skal være økologisk, vil man få brug for mere jord, da økologisk brug antagelig ikke vil kunne give det samme udbytte som det kemisk drevne brug?

Det er en lang proces. Det positive, ministeren sagde, gør da, at vi opfatter ham som en progressiv tilhænger af det økologiske landbrug, og jeg var glad for at høre, at han vil arbejde for sagen i EU.

Beslutningsforslaget om, at alle offentligt ejede arealer skal drives økologisk, er en rigtig tanke, men svær at gennemføre i ét hug af mange grunde. Det offentlige bør gå foran på disse områder og gøre det også på udvalgte områder, men også her mener vi at glidende overgange er bedre end alt for hurtige beslutninger.

Omkring udelukkende indkøb af økologiske varer i alle offentlige institutioner synes vi, det er en fin idé på sigt, og at det er et godt signal at sende.

Jeg vil godt på vegne af vores miljøordfører, fru Elsebeth Gerner Nielsen, og den tidligere miljøminister Lone Dybkjær henvise til et forslag, som de to i fællesskab lavede sidste år om en bæredygtig fødevarerstrategi for Danmark og EU. Et af Det Radikale Venstres ønsker var bl.a. øgede offentlige indkøb af økologiske produkter. Siden har vi i partiet med glæde noteret os, at netop det punkt er med i handlingsplanen for en offentlig grøn indkøbspolitik. En række børneinstitutioner og offentlige institutioner er allerede gået i gang.

I Fredericia har man f.eks. for 14 børneinstitutioner, 10 storkøkkener, 3 kantiner og 15 skoler udarbejdet en handlingsplan, der betyder, at halvdelen af indkøbene af madvarer skal være økologiske inden udgangen af 1995. Det synes vi er flot. Også andre kommuner er i gang: Albertslund, Langelands kommuner, Århus, Silkeborg osv., osv.

I forbindelse med et projekt Grønt Hotel, som nu er blevet Den Grønne Nøgle, har nogle plejehjem og sygehuse ligeledes opstillet en handlingsplan for forbruget af økologiske produkter.

Endelig er der en række vigtige uddannelsesinitiativer i gang. Camilla Plum fra Den Rene Vare har oprettet et økologisk oplysningsforbund, som laver en række kurser for institutionsledere med henblik på at omlægge køkken-driften til økologisk drift. Skolen for Økologisk Afsætning, Det Grønne Universitet og en række oplysningsforbund arbejder med det samme ud fra en erkendelse af, at en væsentlig forudsætning for en økologisk omlægning er, at medarbejderne forstår, hvad det drejer sig om. Mange af disse projekter bliver støttet af Den Grønne Fond.

Vi er med andre ord godt i gang, og jeg er helt enig med forslagsstillerne i, at det offentlige bør gå foran. Til gengæld mener vi ikke, at man fra statens side kan pålægge amter og kommuner at købe økologisk. Vi har altså kommunalt selvstyre her i Danmark.

Til gengæld skal vi benytte enhver lejlighed til at opfordre og skubbe på, og jeg vil sørge for, at kommunalpolitikere inden for vores lille parti arbejder med de her ting i de kommunalbestyrelser og amtsråd, hvor de sidder. Jeg tror, det er vigtigt, at den økologiske omlægning vokser nedefra.

Dertil kommer, at vi for øjeblikket mangler økologiske produkter, og et initiativ som det, Enhedslisten her foreslår, kunne meget vel slå bunden ud af det økologiske marked.

Til allersidst vil jeg komme med nogle enkelte kommentarer til det sidste, der jo er et forslag om en målsætning, der går ud på, at 10 pct. af den samlede landbrugsjord skal være omlagt til økologisk drift inden år 2000. Vi synes, det er for stift, at man på den måde sætter tal på. 7 pct. har tidligere været nævnt, men det vigtige for os er, at vi kommer i gang, at signalerne bliver sendt, og at der bliver forsket, udviklet og sat penge af til det.

Jeg synes, at retningen i Enhedslistens forslag er rigtig, men vi er et regeringsparti, og vi arbejder målbevidst med sagen inden for rammerne af regerings samarbejdet.

Lisbeth Arbøl (CD):

Da CD's ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på CD's vegne afvise beslutningsforslagene med følgende kommentarer:

Til B 88 må man se på Det Økologiske Jordbrugsråds anbefalinger, hvoraf det fremgår, at udviklingen skal baseres på forbrugernes efterspørgsel efter økologiske fødevarer. Jordbrugsdriften må så indrettes efter det og ikke efter en fastlagt målsætning for omfanget af en given produktion.

Til B 78 vil jeg sige, at CD allerede støtter en lang række initiativer, der er iværksat, og som tilsigter det samme som Enhedslistens beslutningsforslag.

Til B 84 kan jeg sige, at det kan være rigtigt at fritage økologisk dyrkede jorder for braklægning, men her bliver vi nødt til at afvente, at det bliver gjort muligt inden for rammerne af EU's landbrugspolitik.

Til B 85: Betingelserne for offentligt ejede jorder er ikke, at de kun er egnet til økologisk drift, og CD kan ikke støtte et pålæg herom.

Til B 86: Man kan ikke efter CD's mening pålægge offentlige institutioner kun at købe økologiske madvarer.

CD kan derfor ikke støtte de ovenfor nævnte beslutningsforslag.

Bent Hindrup Andersen (BL):

Jeg takker for kommentarerne til forslagene.

Jeg vil lige sige indledningsvis med hensyn til, om det her er en markering eller ej, at vi fremsatte de her forslag på et tidspunkt, hvor der ikke var nogen aktionsplan endnu. Og det,

der er vores tanke med det, er jo bl.a., at det kunne være et glimrende oplæg til det udvalgsarbejde, der skal foregå, og som forhåbentlig, som mange andre har været inde på det, kan ende med en beretning, som kan lægge op til konkrete lovforslag, der kan sætte initiativer i gang i næste folketingssamling.

Det er vores idé med det, og jeg synes, det er en glimrende ting, at partierne får lejlighed til at forholde sig til netop de beslutningsforslag, som vi har fremsat, og som det viser sig tilfældigvis stort set svarer til dispositionen for den aktionsplan, landbrugsministeren har fremlagt. Og det, der så er til diskussion, er, hvordan man udfylder den plan.

Dér vil jeg først og fremmest sige tak til SF og Det Radikale Venstre. Der var utrolig klare meldinger om, at man følger de intentioner, der ligger i vores forslag, og jeg tror, at vi sammen kan være med til at få et frugtbart udvalgsarbejde op at stå og også præge en frugtbar beretning.

Lige så klare var meldingerne fra Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet. Det er sådan set ikke nyt; vi har debatteret nogle af tingene: at man ikke skal blande sig i det, og at man ikke skal have nogle markedsregulerende lempelser for den økologiske produktion. Det er sådan set det, det drejer sig om, for sådan nogle midler vil man ikke bruge. Det er tvang, hedder det. Og det er de samme partier, der står frem og siger: Jamen hvis vi vil fremme beskæftigelsen i Danmark, skal vi lave skattepolitiske lempelser for det danske erhvervsliv.

Det er jo den samme mekanisme, vi taler om her. Det er bare en særlig produktionsgren, som vi ønsker at fremme, som vi ønsker at løbe i gang ved at give nogle særlig gode vilkår, for så længe der er en beskedent produktion, er den belastet med ekstra store udgifter. Det er min opfattelse, at lige så snart vi er oppe på en gennemsnitlig omlægning på 10 pct., ja, så løber det af sig selv, så jeg forstår ikke rigtig argumentationen. én dag kan man godt bruge nogle lempelser for det private erhvervsliv, men når det drejer sig om de økologiske producenter, som jo også tilhører det private erhvervsliv, kan man ikke lave nogle specielle lempelser dér.

Så tilbage til dét, som jeg mener nok er det mest interessante, nemlig landbrugsministerens og derved også Socialdemokratiets markeringer til forslagene, og der er da nogle af tingene, som jeg er glad for.

Men for lige at vende tilbage til målsætningen vil jeg sige, at målsætninger jo ikke er noget,

som vi har opfundet i Enhedslisten, heller ikke, når det drejer sig om den økologiske produktion. Den svenske regering har sat sig den målsætning, at svensk landbrug i år 2000 skal være oppe på en omlægningsprocent på 10. Der er også andre lande og nogle delstater i Tyskland, der kører med målsætninger for deres omlægning, og det gør de jo, fordi det har en miljøregulerende faktor, og fordi det er vigtigt i forhold til forbedring af miljøet.

Jeg vil gerne lige her trække en enkelt ting frem, og det er, at de økologiske svineprodukter f.eks. er fri for at bruge antibiotika. Derfor er det også utrolig vigtigt, at man fremmer den økologiske produktion og også frilandsproduktionen. Og det er vigtigt, at man stiller sig en målsætning, så man kommer i gang.

Når det så drejer sig om de andre forslag og kommentarerne til dem, vil jeg sige, at med hensyn til forskningen, rådgivningen og undervisningen, er det sådan, at hvis ikke man har en målsætning, har man svært ved at argumentere for, hvorfor man skal gøre nogle ting, der er mere langsigtede.

Det er sådan i dag, at der kun er en af landbrugsskolerne, der er økologisk – hvis man starter i den ende. Den kan ikke optage alle eleverne i dag. Det er også den eneste landbrugsskole – det er Den Økologiske Jordbrugsskole i Store Vildmose – som laver efteruddannelseskurser for driftsledere og længerevarende kurser for landmænd, der har en traditionel landmandsuddannelse, men som vil omlægge til økologisk drift.

Det er nævnt i aktionsplanen, at der er behov for 8-ugers-kurser netop for landmænd, som skal lægge om. Men dér er det vigtigt, at man sætter nogle konkrete mål for det og kommer i gang med det, og også, at man tager udgangspunkt i, hvad mulighederne er. Og dér er det vores intention, at hvis man f.eks. har sådan en målsætning, kan man argumentere for, at det vil være rimeligt at få to »rene« skoler mere: Én i det sydlige Jylland og én på Sjælland.

Det kunne man gøre ved at lokke skolerne med noget økonomi i forhold til omlægningen, for det er klart, at det også koster penge for en landbrugsskole at lægge om til økologisk drift, og det kræver, at den har en bestyrelse, der tager beslutning om det. Man kunne fremme det og sige: En kvote på én skole på Sjælland og én skole i Sydjylland. Jeg tror, at de allerede godt ved, hvem det er, der ville kunne gøre det; så kunne man få dem omlagt, og så havde man

øget kapaciteten. Så det er sådan set et spørgsmål om at bruge småpenge, men ud fra en konkret målsætning for at få gang i det, så vi ikke står og ikke kan tilbyde en uddannelse af økologer inden for jordbruget.

Når det drejer sig om forskningen, er det det samme, vi taler for. Vi taler ikke for, at der skal øgede forskningsmidler til jordbruget; vi taler om en omlægning af de eksisterende forskningsmidler. Der bruges i dag 870 mio. kr. – afhængig af, hvordan man nu regner det – til jordbrugsforskning, og det er sådan, at økologerne ikke har ret meget gavn af den forskning, når det er en konventionel forskning. Det har det konventionelle landbrug derimod af en økologisk forskning. De konventionelle landmænd kan bruge de grundlæggende ting, der kommer ud af en økologisk forskning. Derfor ville det være oplagt at lægge det om og ikke på bekostning af konventionelt landbrug, vil jeg sige, for det konventionelle landbrug vil kunne bruge de ting, der kommer ud af den økologiske forskning. Så det er et spørgsmål om at have en vilje og gå ind at sige, at den strategi, der er lavet for jordbrugsforskningen, er lavet på et tidspunkt, hvor man ikke har taget højde for de her ting, og derfor skal der en korrigerende til.

Jeg håber også, at det er det, landbrugsministeren mener med, at man gerne vil kigge på det hen ad vejen. Og der er midler til det, men det er et spørgsmål om at lægge en langsigtet plan for omlægningen af det. Og det er også et spørgsmål om at få lavet kurser og efteruddannelse af rådgivere. Selvfølgelig findes Tunekurserne og de andre kurser i dag, men det er også et spørgsmål om at fremme det med nogle midler. Det er ganske få midler, der skal til, for at man kan få ekstra gang i den udvikling.

Når det så drejer sig om det næste punkt: Braklægningen, sagde ministeren, at man vil kigge på det i forhold til EU.

Det skal man selvfølgelig gøre. Man skal rejse det over for EU. Og det er positivt, at man gør det, for det er jo ulogisk, at man har en braklægningsordning, hvis hensigt er at reducere produktionen med 15 pct. – det er det, der er målsætningen med braklægningsordningen i EU – og alle ved, at man går i hvert fald de 15 pct. ned i udbytte, når man lægger om til økologisk drift.

Så det burde være sådan, at man opfyldte målsætningen for netop EU's regler med braklægningen ved at reducere omfanget af produktionen. Derudover mener jeg også, at man burde undersøge, om der ikke var mulighed for at

gøre det, uden at det krævede en dispensation fra EU's regler.

Jeg ville gerne se EU gå hen og lave en voldsom sag ud af det, især hvis det havde en fornuftig politisk opbakning her i Folketinget, og det tror jeg det har, og det tror jeg også det har i landbrugsorganisationerne. Selve braklægningsordningen er mildt sagt ikke elsket særlig højt i landbrugskredse.

Når det så drejer sig om de offentligt forpagtede og offentligt ejede jorder, siger ministeren, at de har andre formål. Det har de godt nok, men det ville da være rimeligt, at det offentlige jordbrug de steder, hvor man forpagter jordbrugene ud, også stiller nogle krav til den forpagtning. Det kunne man gøre, og så kunne man derigennem være med til at fremme en omlægning ved også at dyrke sine egne jorder økologisk.

Jeg kan ikke se, at det har noget med formålet med offentlig drift at gøre. Formålet med offentlig drift må vel være at skabe en fremtidig drift, og det er efter vores opfattelse en økologisk drift.

Når det så drejer sig om madvarerne i de offentlige institutioner, er det jo rigtigt, at der tages initiativer mange steder i kommunalbestyrelser, i amtsråd og i statsinstitutioner, og det er da udmærket. Men hvis vi tager kommunerne, er der f.eks. i Horsens lavet en undersøgelse i daginstitutionerne, som viser, at hvis de skulle indkøbe økologisk mælk, ville det give en merudgift på 100.000 kr. Det er alene for mælken. Det vil sige, at i starten er det behæftet med en vis merudgift på et område, som er i knæ i forvejen på grund af beskæringer og nedskæringer.

Derfor indebærer det, vi tænker på, når vi snakker om en økologisk handlingsplan for offentlige institutioner, også en form for støtte, hvor man kunne sige, at det offentlige, dvs. staten gik ind og var med til at udligne den merpris i en periode ved, at man påtog sig f.eks. en tredjedel af merprisen på institutionsområderne via offentlige tilskud fra staten; så skulle kommunerne påtage sig en tredjedel af merprisen og institutionen bære den sidste tredjedel. Så ville der blive tale om en slags økologisk bloktilskud, hvor man fik fremmet en udvikling. Og i det øjeblik, der aftages flere af produkterne, vil der være endnu flere økologer, der vil lægge om, for en af de ting, der er afgørende for, at man ikke lægger om til økologisk drift, er, at man ikke har nogen sikkerhed for afsætningen af varerne.

Så på den måde mener jeg at det ville være rimeligt, hvis der også kom penge med ind i en økologisk handlingsplan som den, der foreligger, i forhold til de offentlige institutioner.

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg mener, der er et gammelt ordsprog, der hedder noget i retning af, at tålmodighed er en dyd. Det kan man ikke netop påstå at hr. Bent Hindrup Andersen er i besiddelse af.

Det er få uger siden, at Det Økologiske Jordbrugsråd kom med en aktionsplan. Jeg havde i øvrigt selv været minister i ganske kort tid, da jeg bad om at få en handlingsplan på økologiområdet. Og nu forstår jeg, at der næsten er tale om, at fordi der er nogle, der har sat spørgsmålstegn ved de mængder af beslutningsforslag, som hr. Bent Hindrup Andersen på Enhedslistens vegne er kommet med her i dag, er det en indikation for, at der i hvert fald er nogle i regeringen, som ikke er særlig interesseret i at fremme det her.

Jeg synes, at det er en urimelig måde at vende det rundt på. Det, der rent faktisk er sket, er – efter min bedste overbevisning – at økologien har fået en saglig behandling, og at det er blevet løftet op på et plan, hvor alle nikker til det, og hvor det bliver taget sagligt hele vejen rundt.

Nu har vi haft få uger til at kigge på de 65 anbefalinger. Ovre i ministeriet er vi i øjeblikket ved at gennemgå dem én for én – beskrive konsekvenserne af dem. Over sommeren vil hr. Bent Hindrup Andersen kunne se, at en række af de anbefalinger, som ligger lige på den flade hånd, også bliver udmøntet.

Så jeg synes, at den måde at vende det rundt på, som man hørte her i den afsluttende kommentar vedrørende de første i den byge af beslutningsforslag, som vi skal igennem i dag, ikke passer i forhold til den virkelighed, der er. Jeg synes, det er fair nok at være utålmodig, men man må også kigge på, hvad der egentlig er sket, og hvad der er realismen i dette her, og det savnede jeg en lille smule her til slut.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne understrege og gentage, at jeg gjorde mig umage med at lytte til, hvad der var kommet af kommentarer i de forskellige indlæg, og jeg bemærkede, at der var en klar holdning til de beslutningsforslag, vi har fremsat, fra Det Radikale Venstre og fra SF – helt klart fra SF, og

næsten også helt klart fra Det Radikale Venstre. Samtidig bemærkede jeg også, at det var helt det modsatte, når man så på markeringerne fra Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet.

Over for regeringen – det vil sige landbrugsministeren og Socialdemokratiet – vil jeg da gerne understrege, at jeg synes, det er en utrolig god aktionsplan, der er kommet. Det er et utrolig godt udgangspunkt for diskussionerne. Der, hvor diskussionen bliver interessant, er ved spørgsmålet om, hvordan vi kan komme videre med tingene, og dér kan jeg notere mig, at SF og Det Radikale Venstre har erklæret nogle målsætninger inden for de emner, som vi lige har haft i den pakke, vi diskuterer nu.

Jeg har også noteret mig, at der fra landbrugsministerens side ligeledes er en vilje til at se på tingene. Jeg har også den tålmodighed – jeg er godt klar over, at der skal et flertal til, og det er også det, vi går efter.

Det, jeg kan konstatere i dag, er, at i hvert fald i den del af området her kan der temmelig sikkert etableres et flertal med regeringen, SF og Enhedslisten, men at man, når det kommer til stykket, ikke skal vente den store støtte fra Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil lige for at afværge enhver misforståelse om det indlæg, jeg holdt her for ti minutter siden, sige, at det, jeg sagde til hr. Bent Hindrup Andersen, var, at vi synes, at retringen er rigtig, men vi står selvfølgelig helt klart som regeringspartner bag de økologiske anbefalinger, der ligger i aktionshandlingsplanen, og det er det eneste, vi agerer ud fra. Jeg ønskede bare at give udtryk for, at vi interesserer os meget for det økologiske.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jamen det er også dér, der er den lille forskel i det udsagn, som fru Vibeke Peschardt kommer med, nemlig at hun støtter de 65 anbefalinger; det gør jeg også, og det håber jeg også at landbrugsministeren gør.

SF har også sagt, at de støtter de anbefalinger, der ligger i aktionsplanen. Det er det, der ligger i det. Og derfor ser jeg frem til, at der kommer et flertal for at gennemføre de anbefalinger, der ligger i aktionsplanen.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Den skal blive meget kort: Vi har overhovedet ikke forholdt os til alle de 65 anbefalinger på nuværende tidspunkt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Med hensyn til udvalgsbehandling stiller jeg følgende forslag:

Beslutningsforslagene under punkterne 6-9 henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget, og beslutningsforslaget under punkt 10 henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 79:

Forslag til folketingsbeslutning om afgift på kvælstofoverskud og kunstgødning.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) m.fl.

(Fremsat 24/2 95).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 12-15 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 80:

Forslag til folketingsbeslutning om energiforslag for landbrugsbedrifter.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) m.fl.

(Fremsat 24/2 95).